

מרכז המידע למודיעיין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

21 במאי, 2009

הקמת ממשלת חדשה ברשות הפלסטינית בראשות סלאם פיאצ' (סיכום ראשוני)

יו"ר הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס לוחץ את ידי ראש הממשלה סלאם פיאצ' במהלך טקס השבעת הממשלה החדשה בראמאללה. (רויטרס, 19 במאי 2009 צלם: פאדי ערורי)

הרכב הממשלה ודגשים במדיניותה

1. ב-19 במאי 2009 הושבעה ממשלה חדשה ברשות הפלסטינית בראשות ראש הממשלה היוצא סלאם פיאצ' (הממשיך להחזיק גם בתיק האוצר). בממשלה חברים עשרים שרים מתוכם שמונה חברי פתח, ארבעה נציגי פלגים חילונים אחרים ושמונה אישים עצמאיים. יותר ממחצית השרים הינם חדשים. מספר שרים נוספים יתכן ויושבעו בימים הקרובים משום שמינויים מתעכב עקב **חילוקי דעות קשים בתוך פתח**. הממשלה החדשה נתפסת ע"י הציבור הפלסטיני כממשלה חיוורת, שלא יהיה בכוחה לחולל שינוי מהותי בזירה הפלסטינית, הגם שמעמדו האישי של סלאם פיאד מבית ומחוץ ממשיך להיות איתן.

2. בפתח הישיבה הראשונה של הממשלה נשא סלאם פיאצ' נאום בו הצביע על יעדי הממשלה ועל דגשים ועדיפויות בעבודתה (ופא, 20 במאי):

א. בפתח דבריו הדגיש סלאם פיאצ' כי הממשלה החדשה הינה **ממשלת מעבר**, שותפים לה פלגי אש"פ ובראשם פתח, והיא מבוססת על קווי היסוד של אבו מאזן ואש"פ. לדבריו כהונת הממשלה תסתיים מיד לאחר שהדיאלוג בקהיר יניב הסכם לאומי, אשר יאפשר הרכבת ממשלת הסכמה, שתשים קץ לפילוג בקרב העם הפלסטיני.

ב. הממשלה החדשה **תיתן עדיפות לשני נושאים: שיקום רצועת עזה ויצירת התנאים הדרושים להצלחת הדיאלוג הלאומי** בין פתח לחמאס. הממשלה תפעיל לחצים על כל הגורמים שהתחייבו לתרום כספים לשיקום הרצועה בוועידה בשרם אלשיח' על מנת שיממשו את מחויבותם. כמו כן הממשלה תפעל להשגת תמיכה בינלאומית להסרת ה"מצור" מעל הרצועה ופתיחת המעברים, שכן הדבר מהווה חלק בלתי נפרד מתהליך השיקום של הרצועה.

ג. במישור הבינלאומי יחתרו הפלסטינים לגייס תמיכה למאמץ, שנועד לאלץ את ישראל "לקבל את פתרון שתי המדינות בגבולות 1967" ולמלא אחר הדרישות הפלסטיניות: הפסקת ההתנחלויות, הפסקת ייחוד ירושלים, הפסקת ה"פלישות" של צה"ל לשטחי הרשות הפלסטינית, הסרת "המצור" מעל רצועת עזה ויישום הסכם התנועה והגישה משנת 2005 (הסכם המסדיר את המעבר שבין מצרים לרצועה).

ממשלת המעבר בישיבתה הראשונה (ופא, 20 במאי 2009)

משמעויות הקמת הממשלה

3. להקמת ממשלת המעבר בעיתוי הנוכחי יש, להערכתנו, כמה משמעויות:

א. **הקרנת דימוי של יציבות שלטונית:** הקמת הממשלה החדשה בעיתוי הנוכחי משקפת את עניינו של אבו מאזן להפגין כלפי חוץ, שלרשות הפלסטינית מוסדות שלטון יציבים ומתפקדים. הדבר משרת את אבו מאזן **ערב ביקורו הקרוב בארה"ב** ופגישתו הצפויה עם הנשיא אובאמה (28 במאי).

ב. **מתחים פנימיים בפתח:** הקמת הממשלה החדשה התבצעה על רקע מתחים ומאבקי כוח מתמשכים בתוך פתח, שמצאו ביטויים במחלוקות בכל הנוגע להרכב הממשלה החדשה וזהות שריה. בכירים בפתח ובראשם עזאם אלאחמד, יו"ר סיעת פתח במועצה המחוקקת, מתחו ביקורת על המהלך והודיעו, כי יחרימו את הממשלה (אלערביה, 19 במאי). מאבקי הכוח הללו מצאו ביטויים במחלוקות סביב ההכנות לכינוס הועידה הכללית השישית (פורום קבלת ההחלטות הרחב ביותר בפתח). אבו מאזן כבר הקים נגדו מתנגדים רבים לאחר שהכריז כי הועידה תיערך ביהודה ושומרון ב-1 ביולי.

ג. **העמקת המתחים בין פתח לחמאס:** הקמת הממשלה תורמת להגברת משקעי המתיחות והחשדנות שבין חמאס לפתח, שמצאו ביטויים בכישלון סבב שיחות הפיוס הלאומי בקהיר. הקמת ממשלת מעבר מהווה ביטוי לחוסר האמון של אבו מאזן בסיכויי הדיאלוג **ולבידול ההולך וגובר בין יהודה ושומרון לבין רצועת עזה**, שבכל אחת מהן מתבססת ישות מדינית נפרדת, עם מנגנוני ממשל מקבילים ועם מאפיינים משלה. עם זאת שני הצדדים נוהרים שלא "לשבור את הכלים", הם ממשיכים לשלם מס שפתיים לאחדות הפלסטינית ומקפידים שלא לשלול השתתפותם בסבב הבא של הדיאלוג הלאומי בקהיר (תחילת יולי).

4. הרכב ממשלת סלאם פיאצ' החדשה- ראו נספח.

תגובות חמאס

5. חמאס **גינתה בחריפות** את הקמת ממשלת המעבר וקבעה, כי המהלך שביצע אבו מאזן הינו **בלתי חוקי**, והוא מהווה כניעה ללחצי ארה"ב וישראל. חמאס קבעה גם, כי הממשלה הפלסטינית החוקית הינה זו, שבראשות אסמאעיל הניה. הדבר עלול לתרום **להחרפת ההתמודדות** שבין ממשל חמאס בעזה לבין ממשלתו החדשה של סלאם פיאצ' **ולהאצת תהליך הבידול והניכור**, שבין רצועת עזה לבין יהודה ושומרון.

6. בהודעה שפרסם ממשל חמאס בראשות אסמאעיל הניה (19 במאי) כונתה הממשלה החדשה "גוף משולל לגיטימיות", שהוקם בניגוד לחוק היסוד הפלסטיני ו"מכשול מרכזי העומד בפני הדיאלוג הלאומי הפלסטיני". ההודעה קובעת גם, כי אין בסמכותה של הממשלה החדשה להישבע אמונים בפני "נשיא שהלגיטימיות שלו פגה". ההודעה קוראת לרשות הפלסטינית להפסיק ולהיגרר אחרי ארה"ב וישראל (אתר משרד הפנים של ממשל חמאס, 20 במאי).

7. להלן כמה תגובות נוספות של דוברי חמאס:

א. **יחיא מוסא**, סגן ראש סיעת חמאס במועצה המחוקקת, האשים את אבו מאזן בכניעה לאינטרסים של הממשל האמריקאי ושל "הגורמים הזרים השולטים ברשות הפלסטינית". לדבריו הממשלה החדשה הינה חסרת ערך מבחינה חוקית וכל המדינות והפרלמנטים בעולם נקראים שלא לשתף איתה פעולה (ערוץ אלקדס, 19 במאי).

ב. **טאהר אלנונו**, דובר ממשל חמאס, אמר, כי הממשלה החדשה אינה חוקית והיא תפריע להצלחת הדיאלוג הפנים-פלסטיני. הוא ציין שהקמת הממשלה משמעותה "הכרזה על מות הדיאלוג". אולם משנשאל האם פרוש הדבר שחמאס לא תשתתף בסבב הדיאלוג הקרוב בקהיר השיב, כי חמאס תמשיך להשקיע מאמצים על מנת לשים קץ לפילוג הפלסטיני (ערוץ BBC בערבית, 19 במאי).

ג. **משיר אל מצרי**, חבר המועצה המחוקקת, הצהיר כי הממשלה החדשה הינה "כושלת" ואינה חוקית, כיוון שלא קיבלה את אמון המועצה המחוקקת. הממשלה "מייצגת מיעוט, כפופה לרצונות של ארה"ב וישראל ומהווה סכין בגב למאמצי המצרים בעניין הדיאלוג". הוא הדגיש, כי הממשלה הפלסטינית החוקית הינה זו של אסמאעיל הניה (אתר Palestine-info, 19 במאי).

ד. **פויי ברהום**, דובר חמאס ברצועה, האשים את ממשלתו הקודמת של סלאם פיאצ', כי היא הרסה את פתח, הרסה את הגדה ושיתפה פעולה עם "האויב הציוני" על מנת לעקור מהשורש את תנועת חמאס וה"התנגדות" (קרי, הטרור). לדבריו הממשלה החדשה מהווה המשך למדיניותו של אבו מאזן, אשר "פועל לפי הרצון האמריקאי והישראלי" (ערוץ אלאקצא, 19 במאי).

8. על רקע זה **מנעה חמאס** את יציאתם של שני חברי פתח ברצועה שהיו אמורים לכהן כשרים בממשלה החדשה (יוסף אבו צפיה וג'בר אלדאעור). השניים נעצרו סמוך למעבר ארז,

דרכוניהם נלקחו מהם והם נאלצו לשוב כלעומת שבאו (אליום אלסאבע, ופא, 20 במאי). בתגובה הודיע טאהר אלנונו, דובר ממשל חמאס, כי השניים הינם "פורעי חוק" משום "שהסכימו להשתתף בגוף לא לגיטימי" ו"לגזול בכוח את השלטון הלגיטימי מהממשלה הנוכחית" (טלויזיית אלקדס, 20 במאי).

נספח

הרכב ממשלתו החדשה של סלאם פיאצ'

שם	תפקיד	שיוך ארגוני	חדש\ממשך חברותו בממשלה הקודמת	מקום מגורים עדכני
ד"ר סלאם פיאצ'	ראש הממשלה ושר האוצר	עצמאי	ממשך	יהודה ושומרון
ד"ר ריאצ' אלמאלכי	שר החוץ	עצמאי	ממשך	יהודה ושומרון
ד"ר סעיד אבו עלי	שר הפנים	פתח	חדש	יהודה ושומרון
ד"ר אחמד מג'דלאני	שר העבודה	חזית המאבק העממית	חדש	יהודה ושומרון
ד"ר סעדי אלכרנז	שר התחבורה	פתח	ממשך (תפקיד קודם- מזכ"ל הממשלה)	יהודה ושומרון (במקור מהרצועה)
ד"ר ח'אלד אלקואסמי	שר השלטון המקומי	פתח	חדש	יהודה ושומרון
ד"ר מחמד אשתיה	שר העבודות הציבוריות והשיכון	פתח	חדש	יהודה ושומרון
ד"ר ח'לוד דעיבס	שרת התיירות והעתיקות	עצמאית	ממשיכה (בממשלה הקודמת החזיקה בתיק התיירות והאישה)	יהודה ושומרון
למיס אלעלמי	שרת החינוך וההשכלה הגבוהה	עצמאית	ממשיכה (בממשלה הקודמת החזיקה בתיק החינוך והתרבות)	יהודה ושומרון
ד"ר פתחי	שר הבריאות	פתח	ממשך	יהודה ושומרון

				אבו מע'לי
יהודה ושומרון (במקור מהרצועה)	ממשיך (בממשלה הקודמת היה שר החקלאות והרווחה)	עצמאי	שר ההקדשים וענייני הדת	ד"ר מחמוד אלהבאש
יהודה ושומרון (במקור מהרצועה)	ממשיך (בממשלה הקודמת היה שר התחבורה)	עצמאי	שר התקשורת וה-IT	ד"ר משהור אבו דקה
יהודה ושומרון	ממשיך	עצמאי	שר המשפטים	ד"ר עלי ח'שאן
יהודה ושומרון	חדש	מפלגת העם	שר החקלאות	ד"ר אסמאעיל אדע'יק
יהודה ושומרון	חדש	עצמאי	שר הכלכלה הלאומית	באסם ח'ורי
יהודה ושומרון	חדש	פתח	השר לענייני ירושלים	חאתם עבד אלקאדר
יהודה ושומרון	חדש	עצמאי	שר התשתיות והפיתוח המנהלי	ד"ר עלי ג'רבאוי
יהודה ושומרון	חדש	פד"א	שרת התרבות	סהאם ברע'ותי
יהודה ושומרון	חדש	חז"ד	שרת הרווחה	מאג'דה אלמצרי
יהודה ושומרון	חדש	פתח	שר המדינה	מאהר ע'נים
יהודה ושומרון	חדש	פתח	מזכ"ל הממשלה בדרגת שר	ד"ר חסן אבו לבדה